

Troma: vint-i-cinc anys de cinema porqueria

El personatge d'El Venjador Tòxic és el més popular de Troma. En la foto, es troba enmig d'unes admiradores del seu estil especial.

La productora independent Troma de Nova York celebrà a Canes les noces d'argent. Vint-i-cinc anys dedicats al cinema de terror més sarcàstic, amb menys prejudicis, i realitzat amb pressupostos irrisoris, però amb una imaginació desbordant.

Resulta xocant i esperpèntic que un festival tan ple de glamour com el de Canes siga el marc elegit per una productora com Troma per commemorar amb magnificència el seu vint-i-cinquè aniversari. Sobretot si tenim en compte que el programa de festes incloïa cercaviles diàries per la Croisette amb els seus monstres més demencials, nus inesperats al carrer de les seues actrius més explosives da-

vant el fastuós Hotel Carlton, un casori fictici a la platja entre dos membres de l'equip tècnic de l'últim film, que gairebé va acabar en escàndol públic, i uns quants actes socials de gust dubtós.

A primera vista, sembla que presenciem un show ideat per alguna persona tocada de l'ala. Però res més lluny de la realitat: tot forma part d'una estratègia publicitària estudiadíssima per promoure els seus darrers films. No hi ha res

millor que la provocació i l'escatologia de carrer per cridar l'atenció dels centenars de fotògrafs i reporters que han acudit al festival més famós del món. La impressió del director Juanma Bajo Ulloa (*Airbag*) reflecteix perfectament l'impacte Troma dins l'incomparable marc de Canes: "Si he de ser sincer, crec que mai no he arribat a veure sencera ni una sola pel·lícula de Troma, però em fa moltíssima gràcia venir a Canes

i trobar pel carrer aquests boigs muntant-hi el seu espectacle, com si foren titellaires ambulants, per vendre els seus films. No tenen vergonya, es disfressen de monstres i espanten la gent, les xiques fan *topless*, són increïbles. I el pitjor de tots és el president, Lloyd Kaufman, que està com una cabra, sembla un xarlatà de fira, sempre volent vendre alguna cosa!”.

Films esbojarrats. La història d'aquesta fàbrica de cinema de sèrie B comença l'any 1974, quan Michel Herz i Lloyd Kaufman, dos vells amics de la Universitat de Yale, funden una productora cinematogràfica per realitzar els seus propis films. La bategen amb el nom de Troma i, amb timidesa, comencen el negoci. “Van ser moments molt durs, en què quasi no podíem ni pagar el lloguer del despatx on treballàvem, —confessa Lloyd Kaufman—. Només teníem un telèfon i no ens podíem permetre ni tan sols una secretària. Curiosament, durant aquells anys, ens van passar coses molt interessants: vam distribuir un dels primers treballs de l'avui famós Brian de Palma, *The Wedding Party*, i vam donar feina a un desconegut Kevin Costner, que va fer un parell de títols per a nosaltres (*Sizzle Beach USA* i *Shadows Run Black*)”.

Els primers anys van ser difícils per a Kaufman i Herz, que es va limitar a signar subproductes d'un humor espès, com *Squeeze Play* (1978) o *Stuck On You!* (1982). No va ser fins la dècada dels 80 que Troma no es va fer conèixer a tot el món. És en aquest moment que produeixen films com *When Nature Calls* (1985), *Scream baby Scream* (1986), o *Troma's War* (1988), rebuts pels afeccionats més joves amb autèntic fervor. A més, distribueixen un bon grapat de títols *underground* que impacten pel seu cinisme i per les seues imatges ferotges plenes de sang i de violència, com per exemple *Mother's Day* (1980), *Combat Shock* (1984) i *Rabid Grannies* (1989).

L'estil Troma va perfilant-se lentament, però implacable, a través

ARXIU / TROMA

Lloyd Kaufman, al costat d'una de les seues actrius. Ell va fundar l'empresa cinematogràfica que millor ha barrejat a tot el món l'humor, la bojeria i el terror absurd.

de films amb àlibi adolescent enclavats en gèneres més o menys marginals (*gore*, *sexplotation...*), però d'un gran impacte popular. Lloyd Kaufman sempre ho ha vist clar: “Mai no ens han pres seriosament, perquè fem films *gore* carregats de sexe i de violència, però la veritat és que tenim molta més consciència dels problemes de la societat que moltes de les grans productores. En els nostres films sempre parlem dels marginats, dels qui no tenen casa, de la contaminació ambiental, de la corrupció política, de l'alliberament de la dona, dels gais, del racisme... Som una productora extraordinàriament jove i dinàmica”.

Un superheroï tòxic. Però el nom de Troma no s'haguera escrit amb lletres daurades en el món del *trash* cinematogràfic sense l'èxit espectacular de *The Toxic Avenger* (1984), un film dirigit per Lloyd Kaufman i Michael Herz, que va fer la volta al món i que, fins avui, ha tingut tres parts més. El film narra les aventures d'un individu qualsevol, anomenat Melvin, que, després de ser objecte d'una broma per a pagar la patent, cau en un bidó de residus radioactius i es converteix en el Venjador Tòxic, un increïble monstre mutant que, armat amb un repugnant mànec de fregar, s'encarrega d'imposar la

justícia a la corrupta ciutat de Tournaville. “Sense dubte, es tracta de la nostra pel·lícula més coneguda —reconeix Kaufman—. Va ser un èxit inesperat, i des d'aquell moment la figura del Venjador Tòxic s'ha convertit en un superheroï més famós que Superman: ha inspirat sèries de dibuixos animats, perfums, còmics, ninots... Així, doncs, no hi ha cap dubte que és la nostra flamant marca de fàbrica”.

El formidable acolliment d'un film com *The Toxic Avenger* va significar el llançament definitiu de Troma. El crític Jesús Palacios, en el seu llibre *Goremanía 2* (Alberto Santos Editor), diu: “Els malvats de Troma resulten tan paròdics, divertits i grotescs que són voluntàriament incapaçs de fer por a ningú, mentre que els seus herois són un poc bèsties, però bons xicotets. Sempre hi predomina la visió positiva, l'humor groller però ben intencionat, la paròdia salvatge però alegre, i també la ironia i la sàtira. Així, doncs, la intenció del Troma Team ha estat, més que la d'espantar o aterrir, de posar en ridícul, d'una banda, els polítics greixosos, les mestresses de casa xafarderes i amargades, els cepats sense cervell, els policies violents i amb passat nazi, els batlles mafiosos, els estudiants massa aplicats... i, d'una altra, els *heavies* i els

"Vaig ser a punt de dirigir la quarta part d'"El venjador tòxic""

És increïble, però absolutament veritat: Santiago Segura, el director més taquiller del cinema espanyol, va ser a punt de rodar la quarta part de les aventures de *The Tòxic Avenger*. Abans de fer *Torrente, el brazo tonto de la ley*. Segurament que Lloyd Kaufman encara deu estirar-se els cabells per no haver arribat a cap acord.

—Com li va arribar la possibilitat de rodar *El Venjador Tòxic 4*?

—Resulta que Andrés Vicente Gómez i Lloyd Kaufman es van trobar en un festival i van arribar a l'acord de coproduir el film a l'estat espanyol. Aleshores, Andrés va pensar en mi perquè el realitzés. Em van fer la proposta el darrer dia de rodatge d'*El día de la bestia* i, en principi, la idea m'abellia molt, perquè era com un curset accelerat de director de cinema i, amb vista al rodatge de *Torrente*, també m'anava de primera.

—Va arribar a parlar-hi personalment, amb Kaufman?

—Sí. Vaig anar a París i m'hi vaig entrevistar. A més, li vaig portar un esborrany de guió amb el títol "Amiguete Tòxico", que era un poc surrealista. Jo encarnava l'alcalde de Madrid, Pablo Gonsales, i convidava el Venjador Tòxic i la seua xicoteta (vaig pensar el paper per a l'actriu pornogràfica Ginger Lynn, tan sols per tenir-la a prop meu) a un homenatge amb tota mena de luxes. Venien amb avió i es trobaven una ciutat com aquelles dels films de James Bond, una mena de poblat mexicà. Nosaltres els rebíem amb una orquestra i una estàtua en honor seu. Molt embafador, tot. Però

ARXIU / MARCOS SORIA

Santiago Segura podia haver estat el realitzador d'"El Venjador Tòxic 4". El seu estil encaixa amb el de Troma.

després es descobrien les autèntiques i perverses intencions de Pancho Gonsales: volia fer una vivisecció de Tòxic per crear mutants semblants i servir-se'n per envair França i Portugal. Absolutament delirant.

—I per què no va tirar endavant el projecte?

—Perquè no vam arribar a un acord de distribució. Kaufman volia els drets d'explotació de tot el món tret de l'estat espanyol, on serien per al productor Andrés Vicente Gómez. Això era absurd, perquè cap de les tres parts anteriors de Tòxic no havien arribat a les sales d'ací, excepte en alguns festivals. Era massa arriscat. M. V.

punks terroristes d'extrema dreta i les bandes de diables genuïnament bíblics."

Cinema de sèrie B. Els anys 90 porten a Troma dies de vaques grasses. S'ha convertit en la digna successora de la mítica productora American International Pictures, de Roger Corman i encapçala la lluita contra la censura de la terrible MPAA nord-americana (les explícites escenes sanguinàries dels seus films sempre han estat retallades amb impunitat pels censors) i, a més, ara els arriba el reconeixement mundial d'infinat de festivals (Tòquio, Nova York, Sitges...), que lloen la seua fantàstica tasca dins la producció i la distribució independents.

Entre tants homenatges, Lloyd Kaufman encara té temps de dirigir. Així, arriben films importants, com *Sgt. Kabukiman N. Y. P. D.*

(1990), enfocat directament al pròsper mercat japonès, en el qual Troma sempre ha obtingut bones recaptacions; *Tromeo & Juliet* (1996), un demencial tribut a Shakespeare; *Terror Firmer* (1999), en la línia de l'*Otto e mezzo* de Fellini; o l'esperadíssima quarta remesa de *The Toxic Avenger (Citizen Toxie: The Toxic Avenger part 4 [2000])*, actualment en fase de postproducció.

Kaufman reconeix sense prejudicis que els seus films van destinats a un públic eminentment jove, àvid de sensacions fortes. No obstant això, no renega d'un bon nombre de directors de prestigi contrastat que, segons ell, han influït d'una forma determinant en el seu cinema. "Sempre mire d'inspirar-me en genis de la comèdia, com Buster Keaton, Frank Kapra o Preston Sturges, però també tinc presents Luis Bunuel,

Mizoguchi o Hitchcock". Unes declaracions curioses, sobretot venint d'un director especialitzat en cinema *gore*, de consum ràpid, en què allò que més crida l'atenció són les escenes de decapitacions i amputacions sanguinàries.

De totes maneres, si d'una cosa no hi ha dubte és que Troma té milers de fans pertot arreu i que és l'única productora independent especialitzada en cinema porqueria. Com assenyala Lluís Fernàndez, director de la Mostra de València, "quan vull veure una bona pel·lícula porqueria, recorro a la Troma. Mai no et defrauden, perquè han fet del cinema roí un concepte de diversió francament admirable, i personatges com el Venjador Tòxic ja són autèntiques icones *kitsch* del setè art".

Manuel Valencia